ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

Бщстон тумани

2024 йил 5 август

Судья: Ш.Абдухаликов

Бўстон туманлараро иктисодий судининг судьяси Ш.Абдухаликовнинг раислигида, судья ёрдамчиси Ф.Турғуновнинг котиблигида, даъвогар Улуғнор туман прокурори "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамиятининг манфаатида жавобгар "Ғалаба сари" фермер хўжалигига нисбатан такдим этган даъво аризасини Бўстон туман прокурори ёрдамчиси Ж.Орифжонов, даъвогар вакили Б.Мамажонов (23.07.2024 йилдаги 282-сонли ишончнома асосида)нинг иштирокида Бўстон туманлараро иктисодий суди биносида ўтказилган очик суд мажлисида кўриб чикиб, куйидагиларни

аниклади:

Улуғнор туман прокурори (кейинги ўринларда матнда "Прокуратура" деб юритилади) судга "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамияти (кейинги ўринларда матнда "Даъвогар" деб юритилади) манфаатида даъво ариза билан мурожаат қилиб, "Ғалаба сари" фермер хўжалиги (кейинги ўринларда матнда "Жавобгар" деб атлади) дан 4 705 946 сўм асосий қарзни удиришни сўраган.

Суднинг ажрими билан ишга Андижон вилоят қишлоқ хўжалиги бошқармаси мустақил талаблар билан арз қилмайдиган 3-шахс сифатида жалб килинган.

Суд мажлисида Бўстон туман прокурори ёрдамчиси даъвони қувватлаб, даъво аризани қаноатлантиришни сўради.

Суд мажлисида даъвогар вакили кўрсатма бериб, даъвони қувватлаб, жавобгар билан тузилган шартномага асосан даъвогар томонидан фермер хўжалигида пахта хосилини харид қилиш бўйича аванс (бўнак) маблағ ажратилганлигини, амалга оширилган молиялаштириш ишлари амалга оширилган тўловлар бўйича банк айланмалари кўчирмалари билан ўз тасдиғини топишини, шартномага асосан жавобгар пахта хом ашёси топшириш мажбуриятини олганлигини, жавобгарга пахта хом ашёси топшириш бўйича 4 705 946 сўмлик аванс, уруғлик чигит, дизель ёкилғи, минерал ўғит берилганлигини, жавобгар томонидан пахта хомашёси топширилмаганлигини билдириб, жавобгардан даъвогар фойдасига 4 705 946 сўм асосий қарзни ундиришни сўради.

Жавобгар ва ишга мустақил талаблар билан арз қилмайдиган 3-шахс сифатида жалб қилинган Андижон вилоят қишлоқ хўжалиги бошқармаси суд

мажлиси вақти ва жойи тўғрисида белгиланган тартибда хабардор этилган. Бироқ уларнинг вакиллари суд мажлисига келмади ва низо юзасидан эътирозларини билдирмади.

Ўзбекистон Республикаси иқтисодий процессуал кодекси (кейинги ўринларда матнда "ИПК" деб аталади) 128, 170-моддаси талабларига кўра, ишни жавобгар ва Андижон вилоят қишлоқ хўжалиги бошқармаси вакили иштирокисиз кўришни лозим топади.

Суд ишдаги мавжуд хужжатларни ўрганиб чиқиб, даъвогар вакилларининг тушунтиришларини тинглаб, қуйидаги асосларга кўра даъво талабини қаноатлантиришни лозим топади.

Ишдаги мавжуд хужжатлардан аникланишича, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2023 йил 16 февралда 5-сонли пахта хом ашёси харид килиш бўйича шартнома (кейинги ўринларда матнда "Шартнома" деб юритилади) тузилган.

Бироқ шартномада жавобгар даъвогарга қанча миқдорда пахта хом ашёси етказиб бериши лозимлиги кўрсатилмаган.

Даъвогар томонидан жавобгарга иш ҳақи, дизель ёқилғиси, минерал ўғит, уруғлик чигит учун жами ҳаражат 4 705 946 сўмни ташкил этади.

Даъвогар судга жавобгар томонидан пахта етиштириш учун етказиб берилган махсулот ва тўловларни қоплаш чораси кўрилмаганлиги натижасида вужудга келганлиги важи билан 4 705 946 сўм асосий қарз ундириш юзасидан даъво ариза билан мурожаат қилган.

Шартноманинг 2.2-бандида хўжалик шартномавий мажбуриятлар бажарилмаган холатларда харидорга тўланган маблағлар бўйича қарздорликни қоплаб бериш мажбуриятини олган.

Даъвогар даъво аризасида 4 705 946 сўм асосий қарздорликни ундиришни сўраган.

Иш хужжатларига кўра, жавобгарга жами 4 705 946 сўм микдорида дизель ёкилғиси етказиб берилган. Жавобгар томонидан даъвогарга махсулот топширилмаган.

Бунинг натижасида даъвогар томонидан берилган ҳамда амалга оширилган тўловларини тўлиқ ундириб олиш имкони мавжуд бўлмаган ҳолда 4 705 946 сўм ҳарздорлик вужудга келган.

Даъвогар мавжуд қарздорликни ихтиёрий тўлаб бериш юзасидан почта алоқа хизмати орқали талабномани жавобгарга юборган, бироқ талабнома жавобгар томонидан оқибатсиз қолдирилган.

Мавжуд қарздорликни мавжудлиги ишдаги мавжуд ҳисобварақ-фактура, солиштирма далолатнома ва бошқа ҳужжатлар билан ўз тасдиғини топади.

Зеро, Ўзбекистон Республикаси Фукаролик Кодекси (кейинги ўринларда матнда "ФК" деб юритилади) 8, 234-моддасига кўра мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

ФКнинг 466-моддасига кўра, қишлоқ хўжалиги махсулотини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқарилган) қишлоқ хўжалиги махсулотини тайёрловчига контрактация шартномасида назарда тутилган микдор ва ассортиментда топшириши шарт.

Юқоридагиларга асосан суд 4 705 946 сўм асосий қарздорликни ундиришни лозим топади.

Шунингдек, суд ишни кўриб чикиш якунлари бўйича суд харажатларини ундириш масаласини мухокама қилиб, жавобгар хисобидан даъвогар фойдасига 34 000 сўм тўланган почта харажатини, жавобгардан олдиндан талабларига каноатлантирилган даъво мутаносиб равишда Республика бюджетига давлат божи ундиришни лозим топади.

Зеро, ИПКнинг 118-моддасига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Бинобарин суд, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 128, 170, 176-179, 180-моддаларини қўллаб,

қарор қилади:

Даъво аризаси қаноатлантирилсин.

"Ғалаба сари" фермер хўжалиги хисобидан:

- "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамияти фойдасига 4 705 946 сўм асосий қарз ва 34 000 сўм почта харажати;
 - Республика бюджетига 340 000 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргандан сўнг ижро варақаси берилсин.

Хал қилув қароридан норози томон Андижон вилоят судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов хайъатига бир ойлик муддат ичида апелляция тартибида шикоят бериши (протест келтириши) ёки ҳал қилув қарори қонуний кучга кирган кундан эътиборан олти ой ичида кассация тартибида шикоят бериши (протест келтириши) мумкин.

Раислик қилувчи

Ш.Абдухаликов

